

ВИСОКО ТЪСЧИЛО

СТЕФАН ФУРНАДЖИЕВ

СТЕФАН ФУРНАДЖИЕВ
ВИСОКО БЕСИЛО

chitanka.info

ПРОКОБА

*От далече дойдоха — пастири
запалиха големи огънове по българско.
Искрите стигнаха звездите
и останаха там.
Заранта се нахвърлиха на стадата,
цял ден ги свиваха в кръг,
по залез отлъчиха агнетата от майките.
Стадата страшно заблеяха.
И тръгнаха кандилата по селските пътища,
кучетата не знаеха де да се дянат,
конете удряха копита в земята,
клепалото на манастира се спуска,
а един кладенец си загуби водата.*

ТРАП...

*Трап.
Дълбок трап.
За дървени въглища.
И за българи...
Огън се разгаря —
огън в сърцата.
Сили няма да догорят
главните,
сили нямат
да се раззеленят...*

„Изгорели сме цели“

А зъзнем.

И РЕЧЕ БОГ...

И рече Бог:

— Хвърли расото и тръгни!

Трябваше ми обикновен —

брод през вода,

път в затрънен народ,

камбана за глухи.

Черковната врата остави отворена —

дякони имам много,

нужен ми е АПОСТОЛ.

ВРЕМЕТО Е ЗАБРАВИЛО ИМЕТО СИ...

*Времето е забравило името си.
Не иде, не отминава.
А се سماлява.*

*Стрехите са надвесени вежди —
ще опрат в земята
и ще се слоят с нея.*

*Очите — къс от небето —
отдавна са облаци —
тук-там прокапали.*

*Споменът е потънал кладенец
с небесни очи,
с вежди на житен клас
с времето в шепи:*

„Дела трябва да се правят, не думи!“

НА МОСТА СЕ ЛЮШКА ФЕНЕР...

*На моста се люшка фенер
и верига,
проядена от мъглата.
Заптии на моста.
Искат да спрат времето,
да разпознаят една сянка,
втурнала се със сини очи
в тъмнината на душите ни.*

ОТ ВСЕКИ УДАР НА СЕКИРА...

*От всеки удар на секира
плачеше и
стенеше
гората.
На сън и на яве — сечища.
И рукнаха реки,
потоци,
кръвоизливи...
Оголена, земята се пропука
и глас от дъното се чу:*

*„Който не е чист,
убивам го!“*

МЕТОХЪТ, ЗАПАЛЕН ОТ ЗАЛЕЗА...

*Метохът, запален от залеза,
гори като факел.
Всяка нощ изгаря с камбанарията,
всяка заран монахините са изпепелени.*

*Сестро човешка,
божия дъще,
синьо дете в черно!
Защо не си догаряла?
Защо ронят сълзи
сините очи на душата ти?
Ти удряш ли камбаната
на божия дом в гърдите си?*

*Кого още оплакваш — него ли,
синът човешки,
синеокият!*

„И ВСЕ ПАК СВАТБА ЩЕ ИМА!“

Васил Левски

*Ще дойде вятърът. Синият вятър ще слезе
на яра, през процена тесен на стъргата,
дето две ръце предояват стадата
в зелените бакърени гюмове.*

*Заспива ням хоризонта. И небето е бяло
като свобода. Дими голямото ведро.
И в зинали хралупи, и в глинени сипеи
вървят големите вакли стада.*

*Черни кучета носят гегите
под високите покриви на гъстите буки.
И стъпват балканджиите с тежки нозе,
в ямурлуците сиви пазат тетрата^[1] суха...*

*На яра нощем идват вълчи сънища.
И страшно вият, и гонят съня ми.
Ще има сватба, венчило ще има —
запейте — земята го иска!*

---

[1] тетра — смрадлика ↑

НЕКА МАГАРЕШКИЯТ САМАР ДА Е СТОЛ...

Нека магарешкият самар да е стол.

Нека коляното да е маса в килията.

Нека ръката на барут да мирише.

Нека българската кожа да е

прокурушумена.

Нашата — българска кожа —

драна,

щавена,

дамгосвана...

Тайник за писма.

КЪКРИНА

Гола зима.

Неразлистен плет —

жива мишена.

Черен гарван — ням свидетел...

Ни изстрел,

ни песен...

ТРИМА

*Обречени сме, каза единият.
Курбан ще дадем, помисли другият.
Печата — да го изпратим на Каравелова!
— отсече третият.
Аз си отивам, рече вятърът.*

ГЛАС

*От снега по гредата
пълзи гласът на палача:
— Ще му бъде студено долу!
— И на небето ще му бъде студено! —
отвърна ехото
на тишината.*

МАЙКА МУ

*Каква ли жега е била душата
и на онзи студен Васильов ден —
през февруари —
в онази Васильова
седемдесет и трета година...*

ВИДРИЦА

*Отче Минчо Кънчев,
примка ли
развърза ръцете ти,
да вземеш отпечатъци
от Цариградската железница?*

*Пази ги!
Онези може да поискат
и за тебе
високо бесило.*

19 ФЕВРУАРИ

*По ранен
втори път се не стреля.
Едно бесило
за цяла България стига.
Едно въже
за цял народ е късо...*

НА ВСЯКА ПЕДЯ...

*На всяка педя — по едно семе.
На всяка река — по една сълза.
На всяка жена — дете в скута.
На всяка греда по една люлка.
На ден — копраля — по една мъка.
На всеки камък — по един куршум.
На всяко дърво — по един байрак.*

КОГАТО БЕШЕ НАЙ-ТИХО В ЦЪРКВАТА...

*Когато беше най-тихо в църквата;
когато палеха свеци;
когато се кръстеха;
когато се молеха...
Изведнъж чуха небесен глас:
изгърмя първата пушка.*

БУНТ

*На зазоряване, под червеното небе,
от гората излязоха напети мъже:
силни, мълчаливи, брулени от
ветровете,
шибани от клони, драскани от тръни,
хапани от зверове,
облечени в дрехи хайдушки...
Един по един след тях надойдоха
по-малките и по-големите братя,
обути в цървули,
с подигнати върхове.
Няколко остарели бащи,
поп Минчо
и един луд.*

*Мъжете заловиха хоро —
без гайда и тъпан,
без булка и кум;
пояс за пояс,
рамо до рамо,
навой до навой.
Това дълго, повито мъжко хоро!
Тези яки,
корави ръце!
Как ще ги пожали
тръпната онемяла земя!?*

ПРЕЗ ТРЪНИТЕ...

През тръните. През камънаците.

И в равното:

от Гюргево до Карлово.

През Балкана.

В Къкрина.

И в София —

безгробищница българска...

Необятна.

И звездите не знаят къде е.

Не е под зидове.

Нито под камък.

Нито е долу, нито е горе.

Някъде в небето...

В сърцата ни.

В Отечеството под иго,

за гроб

свободно място

няма...

ТИ

*Кой стои зад тебе,
полумесецо,
та се целиш
в мъртви
писъци?*

*Ти ли скова февруарското бесило —
по-ниско от Къкринa,
по-високо от Оборище?*

В ЕДНА СТАЯ...

*В една стая
на дървен одър...
Най-тихо е след предателството!*

*Връщам се във времето.
По омъчените комитети на земята ни.
И сърцето ми търси Къкрина,
моята Къкрина —
застанала
на пътя ми.*

Въжето е само началото...

СЕЧЕН КАМЪК

*През Сечен камък
мъртвите прокарват път,
а живите раздават жито.
Секат скали —
с кремъци и кости.
Над тях вятърът реже върхове —
елите стават кошути,
клоните — захвърлени рога.*

*По урвите тече кръвта.И не изтича,
на камъка под стиснатите клепки
пламтят езиците на пепелянки.*

Осъмвам жив под козека...

*На Сечен Камък
от гръм ударено — дървото плаче.*

*Обръщам се!
Коне окушумват зората.*

Без оран, байно, жито няма!

ОТ ХИЛЯДА ХОРОВОДЦИ...

*От хиляда хороводители
едного запомнят.
Много сватби има
като неговата няма:
Моми шият.
Момци леят.
Старци пушат.
Баби слушат.
Къщи дремят,
времето сменят —
курушуми пеят,
ками свирят.*

*А на мегданите
българско хоро играе —
моят син го води...*

ПО ВЕЛИКДЕН...

*По Великден
свети Васил
пасе агънца.
Те играят вито хоро,
той им носи зелен здравец.
Те му пеят гердан — песен:
да се раждат момиченца,
хем повити в козя кожа,
хем росени със
росица...*

*По Великден род се роди.
С мъжки чеда — все момчета —
тъмнооки,
синеоки,
с род сродени,
с кръв скръвени.
Да си бият сура ламя,
сура ламя, кръвопийца.*

НА ПАЗАР В КАРЛОВО

*На пазара всичко можеш да купиш —
на този Карловски пазар!
Земята отдолу стои на камък
и се взира в тези стари жени,
застанали чинно пред плодовете.*

*В отвъдния край на тези сергии
е приседнала самотна старица
с черна кърпа и бели очи.
Парче вестник, купчина семенца...
И кама.
В една ръка — кама,
в другата — кичур руса коса.
Тях не продава.*

*Балканът се е надвесил отгоре,
спечен, онемял от спомени
пред тази картина
на тайната българска библия.*

ПЕСЕН ОТ ДЪБЕНЕ

*От мъка и жал по Левски
жените от село Дъбене
пребразждат черни кърпи,
носят черни сукмани,
гледат черно земята
и пеят черни песни.*

*От мъка и жал по Левски
и от омраза към онзи плет,
мъжете на село Дъбене
не си ограждат дворовете,
не връзват цървули и върви,
ходят разгърдени, боси
и стиснато тъпчат земята.*

*И гробищата им са запуснати,
черквата е разтворена,
кандилата угаснали,
иконите — помръкнали.
А ако някой влезе във нея
не казва: „Прости ни Господи!“,
защото молитви мъжете не знаят,
защото Господ вътре Го няма,
защото от деди повтарят:
„Прости ни, байо Василе!“*

ГАБАРЕВО

*Все бягам от себе си
и все се настигам.
Заклучвам ръцете си,
а прангите падат.*

*Устата си затварям,
а тя вика и пее.
Лягам на меко легло,
а се будя в Балкана.*

*Плувам в ниви гореци,
а се давя в реки окървавени.
Някой насажда хармани —
хармани от жертви...*

*В очите ми небето е синьо.
Сълзите ми веч не текат.
В сърцето ми еври не пукат.*

От тук е минал Апостолът...

И Габарево свети.

ХАЙДУШКИ ВЯТЪР...

*Хайдушки вятър
понася твоя глас.
Ти биеш камбаната на времето,
което е в нас,
за да останем завинаги в него
белязани с твоето име.*

*Още малко има да се готвим —
шляпат калеври наоколо,
овцете не са издоени,
прилепите нямат крила...*

И нощта е наоколо...

*Татко наш,
загубени ли сме
вовеки веков?*

РЕЛИГИЯ

*Вън са пресните бесилки за врата ми.
И бурето е там, прогнило зъзне.
2 октомври 1935г. — вторник.
С черни върви навивам белите навои —
целия съм слух.
Змийски се върти камата в канията,
в пусията оловото зее.*

*Побратимих клетвата с огъня,
сърпа и куришума.
Пламъкът мята езици усойни,
жаравата на шиш се пече.*

*Свит на лакът, ношувам.
Ни вълк, ни Господ до мене.
И над ямурлука ми
дъбов лист — зелено знаме,
сън от рана,
круп от въже...
Сека дръвник за главата си...*

Издание:

Автор: Стефан Фурнаджиев

Заглавие: Високо бесило

Издание: първо

Година на издаване: 1992

Тип: поезия

Националност: българска

Печатница: ДФ „Литера принт“ — Стара Загора

Редактор: Йордан Хаджиев

Художник: Петрана Клисурова

ISBN: 954-8197-01-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/13822>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.